



gizarte zerbitzuak
prebentzio zerbitzua

GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA
IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL
PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA
IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA
KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOA

ADIERAPENA: ALKATEARENA ETA GIZARTE ZERBITZUETAKO
BATZORDEBURUARENA

SARRERA

Eskoriatzako Udalak konpromisoa hartzen du emakumeen eta gizonen berdintasunaren aldeko eta emakumeenganako indarkeriaren kontrako borroka bultzatzeko, eta horretarako **“Genero indarkeriaren edota sexu erasoen biktima izandako emakume eta neska-mutikoei harrera egiteko eta koordinatzeko udal protokoloa”** sortu du. Protokoloa gure herrian biktima direnei egiten zaien harreraren kalitatea hobetzeko tresna izango da, eta gure baliabideen aprobetxamendua optimizatzea ekarriko du. Honekin, gure gizarteko gaitz honen aurkako borrokan beste etapa bati hasiera eman nahi diogu.

Badira gure herria zatikatu eta sexuaren araberako egitura zurrinak eta ezberdinkeriazko harremanak iraun arazten dituzten ezaugarri tradizional batzuk, eta herria osatzen dugunok ezaugarri horietatik libre izango den gizartea sortzea nahi dugu eta horretan saiatzen gara.

Gizarte patriarkal, misoginoa eta androzentrista bat gizarte gaixoa da, eta bakarrik desberdinkeria eta mina sor ditzake. Sexuaren araberako sistema ezberdina sortzen du, eginkizun ezberdinekin. Horren erakusgarri dira egunero azaltzen diren sintomak: emakume, neska eta mutikoenganako indarkeria.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

Horregatik, prozesuan zehar esku hartuko duten arlo eta profesional ezberdinen arteko koordinazio estrategien inplementazioa errazteko asmoz, Eskoriatzako Udalak osotasun ikuspegi batetik ekingo dio lanari, ezinbesteko baldintza baita kalitatezko arreta eskaini ahal izateko genero indarkeriaren eta sexu-erasoen biktima izandako pertsonen, betiere, prebentzioaren garrantzia ahaztu gabe. Horrela, Udal honek apustu egiten du arreta sistema homogeen eta antolatua bermatzeko egitura bat sortzearen alde, non agente bakoitzak (gizarte arlokoak, osasunekoak, polizialak, judizialak, hezkuntzakoak eta elkarteetakoak) garbi izango duen zer egin behar den, noiz eta nork dituen gauza bakoitza egiteko eskumenak.

Protokolo hau gure idiosinkrasian oinarrituta diseinatu da, gure herriko erreferentziazko pertsonen ekarpenekin. Honen zabalpenarekin, gizarte zibilaren inplikazioa lortu nahi dugu gaitz larri hau, genero indarkeria, desagerrarazteko eta berau jasaten ari diren emakumeen, neskatuen eta mutikoen beharren neurriko erantzuna ahalbidetu ahal izateko.

✓ Helburua: gure herrian biktima diren emakume, neska eta mutikoenganako arreta jardueren kalitatea hobetzea, horretarako prozedura estandarra sortuz gizarte zerbitzuen alorrean.

✓ Metodologia:

- **I. fasea:** diagnostikoa egitea, bilerak eta elkarrizketak eginez herriko erakunde, administrazio, talde eta gizarte eragileekin.

2014ko apirilean, maiatzean, ekainean, uztailan eta irailean elkarrizketak egin ziren ondorengo erakundeetako ordezkariekin:

- Udala: Gizarte zerbitzuak, Ingurumena, Museoa, Hirigintza, Kultura, Euskara, Gazteria, Kirolak eta Udaltzaingoa.
- Ikastetxeak: Luis Ezeiza eta Arizmendi.
- Osasun zentroa.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

- Amuska emakumeen elkarte.
- Axtroki Elkarte.
- Eskoriatza Kirol Elkarte.
- Ertzaintza: tratu txarren biktimei arreta egiteko atala.
- Indarkeriaren gaia lantzen duten herriko profesional partikularrak.
- **II. fasea:** Herritarren parte hartzea eta ekarpenak jasotzea.

2014ko azaroaren 25ean, *emakumeenganako indarkeriaren aurkako nazioarteko eguna* dela-eta, “genero indarkeriaren edota sexu erasoen biktima izandako emakume, neska eta mutikoei harrera egiteko eta koordinatzeko udal protokoloaren” aurrerapena aurkeztu da Eskoriatzako Kultur Etxean, eta horrekin eman zaio hasiera II. fase honi. Eskoriatzarrek parte hartzeko aukera izango dutela bermatzeko, honako aukera hauek eskaini zaizkie:

1. Eskoriatzako udaletxeko iradokizun postontzia, ekarpenak idatziz jasotzeko.
2. Telefonoa: 943.71.31.36
3. Udalaren webgunea: www.eskoriatza.net

- **III. fasea:** Udalbatzarrak protokoloa onartzea.
- **IV. fasea:** protokoloa argitaratzea, jendeari jakinaraztea eta martxan jartzea.

KONTZEPTUALIZAZIOA

✓ **Gizarte arazo izatearen definizioa.**

Emakumeen aurkako indarkeria gizarte arazo larria dela begien bistakoa da. Emakumeak jasaten dituen beste indarkeria mota batzuen artean, gizarteak ondoen identifikatzen duena, bikote barruko genero indarkeria da, zehazki, familia girokoa. Emakumeak eta haurrak dira biktima nagusiak.

Osasunaren mundu erakundeak (OME, 1998) adierazi du emakumeen aurkako indarkeria osasun publiko eta giza eskubide arazo bat dela. “Kalkulatu



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

da emakumeen aurkako indarkeriak minbiziak beste heriotza eta ezgaitasun sortzen dituela munduan, ugaltze-adinean dauden emakumeen artean, eta trafiko istripuek eta malariak batera baino osasun arazo gehiago sortzen dituela".

✓ **Emakumeen aurkako indarkeriaren definizioa.**

Kontzeptu orokorra **Emakumearen aurkako indarkeria** da. Hori da Nazio Batuetako Biltzar Orokorrak 1993ko abenduaren 20ko 48/104 ebazpenean egindako definizioa. Bertan, "Emakumearen aurkako indarkeria ezabatzeari buruzko Adierazpena" egin zen. Adierazpen horretan emakumearen aurkako indarkeria definitzen da 1. artikuluan, hain zuzen ere, horrela: "emakume izatean oinarritutako edozein indarkeria egintza, emaitza moduan, emakumearentzat kalte edo sufrimendu fisikoa, sexuala edo psikologikoa duena edo izan dezakeena, eta baita, horrelakoak egitearekin mehatxatzea, emakumea derrigortzea edo, erasotzailearen apetaren arabera, askatasunaz gabetzea ere, eta horiek bizitza publikoan zein pribatuan gertatu".

Emakumearen aurkako indarkeriak ondorengo egintzak barneratzen dituela ulertuko da, nahiz eta hauetara soil-soilean mugatu ez:

- ✓ Familiar gertatzen den indarkeria fisiko, sexuala eta psikologikoa, tratu txarrak barne, etxean neskatoei egindako sexu abusua, ezkonsariarekin lotura duen indarkeria, senarrak eginiko bortxaketa, emakumeei genitalak moztea eta emakumearentzat kaltegarriak diren beste usadio batzuk, familiako beste kide batzuek gauzatutako indarkeria egintzak eta esplotazioarekin lotutako indarkeria.
- ✓ Komunitatearen barruan, orokorrean, gauzatutako indarkeria fisikoa, sexuala eta psikologikoa, honakoak barne: bortxaketa, sexu-abusua, lanean, hezkuntza erakundeetan eta beste leku batzuetan egindako jazarpena eta sexu larderia, emakumeen salerosketa eta derrigortutako prostituzioa.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

- ✓ Estatuak egin edo onartutako indarkeria fisikoa, sexuala edo psikologikoa, *edozein lekutan gertatzen delarik*.

Aipatutako horiei (fisikoa, sexuala eta psikologikoa), eta oinarritzat Europako Kontseiluaren “Emakumeen aurkako indarkeriari aurre egiteko aditu taldearen txosteneko” proposamena hartuta, beste indarkeria mota batzuk ere gehitu behar zaizkie:

- ✓ Indarkeria ekonomikoa: Partekatutako baliabideak eskuratzeko desberdintasuna. Hor sartzen da partekatutako dirua kontrolatzea edo ukatzea, menpekotasun ekonomikoa sortzea, lanpostu bat izatea galaraztea, hezkuntza galaraztea, osasun arreta galaraztea, jabetza eskubideak ukatzea eta abar.
- ✓ Egiturazko indarkeria: Emakumeari oinarritzko eskubideak izatea ukatzen dioten hesi ukiezin eta ikusezinak dira. Hor sartzen dira oinarritzko eskubideek berezko duten informazioa ukatzea, eta baita eskoletako eta lantokietako botere harremanak ere.
- ✓ Indarkeria espiritual: Emakumeen sinesmen kultural edo erlijiosoak suntsitzea zigorraren bidez, norbera irrigarri utziz edo norberarena ez den sinismen sistema inposatuz. Hor sartzen dira emakumeen sinismen kultural edo erlijiosoak mendean jarri eta ikusezin egitea, edo ikuspegi etnozentriko batetik aztertzea (Bosch Fiol, 2007, 5. orr.).

Beijing-en 1995. urtean egindako Emakumeari buruzko Laugarren Mundu Konferentzian honako gogoeta hauek egin ziren:

1. “Emakumeen aurkako indarkeria gizartearen oinarritzko mekanismoa da, zeinaren bidez emakumeak menpekotasun posizioan dauden gizonetikiko. Maiz gertatzen da familia barruan, non onartu egiten den eta ia ez den salatzen.
2. Historikoki desberdin izan den emakumeen eta gizonen arteko botere harremanaren adierazpena da emakumeen aurkako indarkeria. Desberdintasun horrek gizonen nagusitasuna, emakumeenganako



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

diskriminazioa gizonen aldetik eta emakumearen erabateko garapena galaraztea ekarri du.

3. Bere bizitzaren zikloan emakumeak jasaten duen indarkeriaren jatorria familian, lanean eta gizartean emakumeei ematen zaien behe mailako izaera iraunarazten duten eredu kulturaletan, hizkuntzan eta erlijioan aurkitu daiteke. Gaia larriagotu egiten da egoera hori salatzeke beldurrarengatik eta lotsarengatik” (A/KONF.177/20, 1995eko urriaren 17koa).

Genero arrazoiengatik indarkeria, beste indarkeria mota batzuk ez bezala, preskribatutako jokaeretan sustraituta dago, generoan eta sexualitatean oinarritutako arau eta jarreretan. Sustraituta dago ere maskulinitatearen eta feminitatearen gaineko genero diskurtsoan, eta gizonak eta emakumeak beraiekiko eta beste emakume eta gizon taldeekiko hartzen duten lekuan. Patriarkatua zentratzen da, eta sistema horrek gizona jartzen du emakumearen gainetik, eta gizon askorengan eskubide eta pribilegio sena sortzen du. Hala ere, zenbaitetan, gogoeta anbiguoak egiteko maltzurki erabiltzen den terminoa da, eta baita motako honetako mezuak fede txarrez gizartean zabaltzeko ere: badira tratu txarrak jasaten dituzten gizonak ere. Alabaina, emakume izate hutsagatik emakumeari egiten zaion indarkeria mota baten aurrean gaude.

✓ **Emakumearen aurkako indarkeria ekintzak.**

- *Indarkeria fisikoa.*

Tratu txar mota honetan sartzen dira biktimari behin eta berriz eta nahita egindako erasoak, bere osotasun fisikoari kaltea edo arriskua sortzen diotenak. Erasotzaileak, bere gorputza erabiliz (ahoa, eskuak edota hankak) era guztietako erasoak egiten dizkio emakumeari: kolpeak, ile tirakadak, ukabildak, ostikadak, bultzakadak, estutuak, belarrondokoak, atzamarkadak, atximurkadak, erredurak, haginkadak, itotze ahaleginak... Tratu txar emaeleak objektu bat edo arma bat (arma zuria edota suzko arma) erabil dezake, edo baita gai arriskutsuak ere, biktima bere menpe hartzeko, immobilizatzeke edo



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

kontrolatzeko, zauri arinak edo larriak eraginez. Gaixo aldian mediku zaintzarik ez ematea eta tratu txarraren ondorioz sortutako lesio fisikoak ere eraso mota honetan sartzen dira.

Identifikatzeko modu errazena da. Ondorio larriak izan ditzake, baita heriotza eragin ere.

- *Indarkeria psikologikoa.*

Multzo honetan sartzen dira emakumearen ekintzak, portaerak, jarrerak, sinismenak eta erabakiak deuseztatzea, baliogabetzea edo kontrolatzea helburu duten ekintzak edo omisioak edozein delarik ere horretarako bidea, hots, beldurra, manipulazioa, mehatxu zuzen edo zeharkakoak, umiliazioak, isolamendua edo biktimaren osasun psikikoan, autodeterminazioan edo garapen pertsonalean kaltea dakarren beste edozein jokaera.

Beraz, abusu emozionala ere hor sartzen da: gutxiestea (kritikak, umiliazioak, gaitzespena, mespretxuak pribatuan edota publikoki, barregarri uztea etengabe), etsaitasuna, axolagabekeria, irainak, jarrera eta keinu mehatxagarriak, heriotza mehatxuak berari edota senideei, adin gabeko seme-alaben babes eta zaintzari buruzko mehatxuak, bere buruaz beste egiteko mehatxuak, beldurrarazteko telefono deiak, murrizketa, pertsekuzio eta jazarpen portaerak, etxetik bidaltzea, portaera suntsitzaileak (ondasun pertsonalen suntsiketa: balio sentimentala duten objektuak, balio ekonomikodunak, tratu txarrak etxeko abereei) sinismen politiko edo erlijiosoan inposizioa, emakume egitea bere jarrera bortitzen erantzule, teknologia berriak erabiltzea jazarpenarako (argazki intimoak jartzea, profil faltsuak sortzea, kontuetan bidegabe sartzea...).

- *Indarkeria soziala.*

Emakume biktimaren isolamendua edota autoisolamendua eragiten duten portaerak dira. Autoisolamenduak gaiztotasun maila handiagoa du, emakume biktimari berari ere, bizi izan duen esperientziaren ondorioz, zaila egiten baitzaio indarkeria mota hau identifikatzea, eta horrelakoak esaten ditu: "ez dit debekatzen, baina, ez naiz irteten ekiditeko". Etxetik ateratzea eta lagunekin edota senideekin harremanak izatea murrizten duten portaerak dira.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

Etorkizunerako itxaropenak suntsitzean eta harremanetarako beste eredurik ez izatean “ezin dut ezer egin egoera aldatzeko” bezalako pentsamenduak sortzen dira, indarkeria mota honek bilatzen dituenak egoerari eusteko.

- *Indarkeria ekonomikoa.*

Besteak beste, honako hauek hartzen ditu:

- Ondasunei edota diruari buruzko informazioa lortzen ez uztea.
- Dirua erabiltzeko aukerarik ez ematea edo egindako gastu bakoitza kontrolatzea.
- Diru gutxi ematea eta horrekin gastu guztiak ordaintzeko eskatzea.
- Lan merkatutik ateratzea hainbat estrategia erabiliz (“aukeran” ematen zaie etxea zaindu edo kanpoan lan egin, etxetik kanpo denbora askoan egitea leporatzen zaie eta horrek "urduritasuna" sortzen diola tratu txar emaleari; lan ingurua bien harremanerako mehatxua dela esaten zaie...).
- Emakumearenak berarenak diren herentziak ere kontrolatzea.

Emakumea baliabide ekonomikorik gabe uztea modu bat da bere autonomia kontrolatzeko eta tratu txar emalearekiko menpekotasuna lortzeko.

- *Indarkeria sexuala.*

Indarkeria sexualtzat jotzen da beste pertsonaren baliozko baimenik gabe egindako sexu izaerako edozein portaera. Hor sartzen dira honelako portaerak: exhibizionismoa, hitz lizunak, ukituak, bortxaketa, sexu harremanak izan ondoren iseka egitea...

Indarkeria sexualak kalte fisikoak eragiteaz gain ondorio psikologiko larriak sortzen dizkie biktimei (antsietatea, amesgaiztoak, depresioak, estresa...), erasoaren ondoren denbora luzez irauten dutenak, eta, gainditu ahal izateko, laguntza psikologiko espezializatua behar dutenak.

Indarkeria sexuala ez da salatzen kasu askotan. Hori gertatzen da tradizioz tolerantzia sozial zabala izan delako portaera horrekiko, batez ere ezkontza edo bizikidetzat barruan ematen diren erasoekiko, eta ez direlako erasotzat hartzen, baizik eta esan gabeko akordio baten zati gisa. Erlazionatuta dauden beste faktore batzuek ere badute eragina: erasotzailearen errepresaliei beldurra, gertatutakoaren erruduntzat hartzeko beldurra, gertaera jendeak ezagutzeko



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

lotsa, familiaren edo gizartean laguntza falta, erasoak sortutako nahasmen edo ikara psikologiko egoera, eraso frogatu ezin izateko beldurra...

Indarkeria sexual hiru mota daude:

- Sexu-erasoak
 - . Kasurik argiena bortxaketa da, bortxaketaren forma guztiak, hain zuzen.
- Sexu-abusuak

Indarkeriarik edo beldurra erabili gabe egiten diren erasoak dira. Hemen sartuko lirateke nahimena edo adimena gutxiagotuta edukitzeagatik (adingabekoak, zentzurik ez daukaten pertsonak edo ezgaitasun psikiko batzuk daukatenak, eta abar) baliozko adostasunik eman ezin dezaketen pertsonen aurka egindako abusuak. Abusu emozionalek maiz sexu-abusuak estaltzen dituzte.

- Sexu-jazarpena

✓ **Indarkeriaren zikloa.**

Genero indarkeria egoeratan prozesu bat identifikatzen da, non ziklikoki, behin eta berriz eta nahita hiru fase agertzen diren tratu txarren dinamikaren barruan:

- *Tentsioa pilatzeko fasea.*

Tentsioak eraikitzen joaten dira, eta jarrera erasokor espezifikoak agertzen hasten dira, nagusiki ahozkoak edota fisikoak (bultzadak, helduta edukitzea...), gehienetan, gertaera txiki edota zentzugabeko eskaeren ondorioz. Tratu txar emailearen ekintzak emakume biktima bere onetik ateratzea bilatzen dute, egoera kontrolatu ez dezan (nahiz eta hori bere eskueran ez egon) ez eta erasoari aurre hartzeko edo eraso saihesteko autodefentsarako mekanismo psikologikorik bereganatu.

- *Indarkeria lehertzeko fasea.*

Tratu txar emaileak lehenengo fasean pilatutako tentsioen deskarga neurrigabea egiten du, eta leherketa hori da bigarren fase honen ezaugarri nagusia. Tratu txar emaileak bere jokabide eta portaera bortitzekin jarraitzen du, baina, kasu honetan, ekintzetara pasatzen da. Kalte handiagoa egiteko



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

ahalmena da lehenengo fasean nolabaiteko maiztasunarekin izandako gertakariengatik bereizten duena. Lehenengo eta hirugarren fasea baino laburragoa da. Hemen, emakumeak laguntza bilatu dezake berehalako mediku arreta behar duten lesioak jasan baldin baditu (erasotzaileak horrelakorik egiten uzten badio), eta arreta hori beharrezkoa ez bada, bizitako egoerak nahasmendu psikologikoaren larriagotzea ekartzen dio emakumeari, eraso saihestea “ez baitu lortu” (argitu dugu ez dagoela bere esku) .

- *Erasotzailearen gezurrezko damutze fasea.*

Fase honen ezaugarriak dira maitagarritasuna, tratu txar emailearen portaera maitekorrak eta aldatzeko asmoa duela esatea (adeitsu agertzea, opariak, laguntza profesionala bilatuko duela eta aldatuko dela hitzimatea, “nik ez nuen nahi”, “ez nintzen neu”, “ez dakit zer gertatu zaidan” eta antzeko justifikazioak erabiltzea, eta "horrelakorik berriz egin baino lehen nire buruaz beste egingo dut!" modukoak ere esatea). Ezinbesteko fasea da emakumearen erabateko biktimizazioa eragiteko, harremanarekin jarraitzeko errefortzu positibo bezala jokatzeko baitu. Emakumeak une “onak” gogoratzen ditu, eta egoera aldatuko den itxaropena nagusitzen da bere baitan.

Denbora igaro ahala, fase hau gero eta laburragoa egiten da, eta erasoak gero eta larriagoak eta sarriagoak dira, eta horrek indarkeriaren gorpil zorotik irteteko emakumeak dituen baliabide psikologikoak murrizten ditu.

✓ **Indarkeriaren inguruko oinarrizko ideiak**

✓ **Adingabeko biktimen egoera genero indarkeria egoeretan (Raul Lizana)**

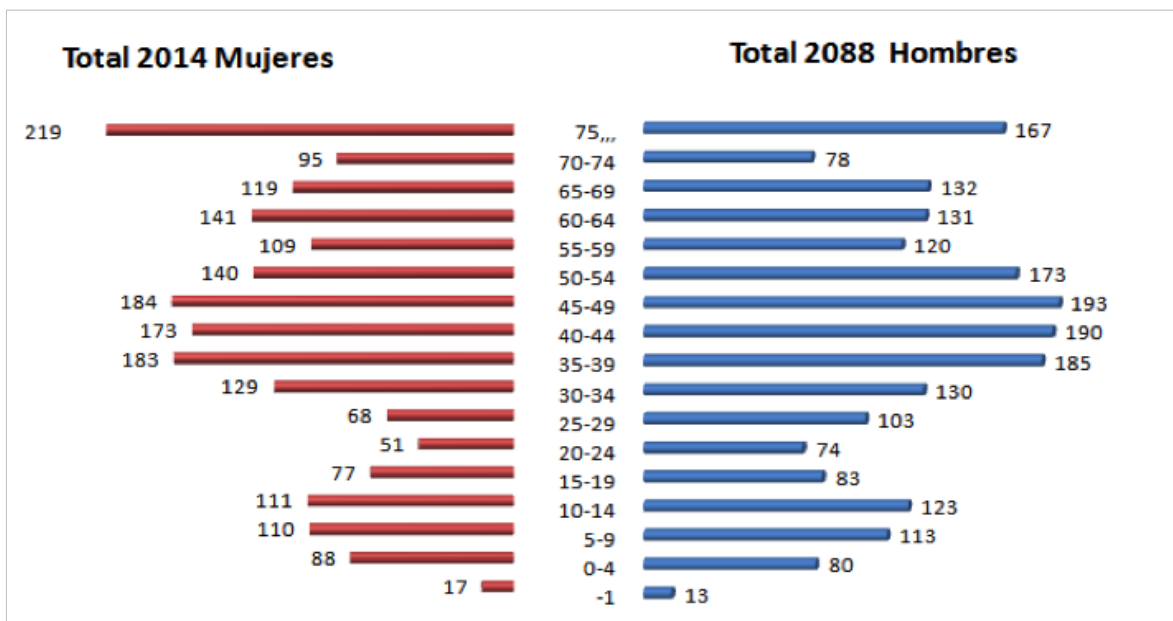
Beldur eta larderia giroan bizi diren haurrak erasoez kontziente dira: entzun egiten dute; egindako lesioak ikusten dituzte; ama minduta ikusten dute, triste; erasoak jasaten dituzte erasotzailearen arreta aldatu nahi izateagatik, horren eta emakumearen artean jarriz eraso saihesteko, eta abar; azken batean, indarkeriaren biktima dira.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

✓ Eskoriatzako datu soziodemografikoak

Eskoriatzak 40,41 km²-ko zabalera du, eta gaur egun 4.100 biztanle inguru ditu. Biztanleen %50,9 gizonezkoak dira, eta %49,1, emakumeak. Herritarrek, sexu bietakoak, eskoriatzarrak dira, edo, bertako en esanetan, *eskoitzarrak*.



Eskoriatzako udal erroldatik 2014an ateratako datuak

Eskoriatzako Udaleko berezitasun bat elizateak dira. Elizateak antzinako herrixkak dira, Eskoriatzari lotuak gelditu zirenak Eskoriatzako Unibertsitatea sortu zenean 1630. urtean. Izan ere, elizateak herrigunea baino lehenagokoak dira. Historian zehar nortasun indartsua gorde izan dute; horrela, adibidez, oraindik ere Eskoriatzatik berezitako parrokiak dira. Gaur egun, herrigunearen hazkundeak, jendez hustearekin batera, landa auzo txiki bihurtu ditu elizateak, eta guztien artean herriko biztanleen %11 pasatxo dira. Eskoriatzako udalerrriaren zati nagusia elizateen lurraldea da. Guztira, 7 dira: Apotzaga, Bolibar, Gellao, Marin, Mazmela, Mendiola eta Zarimutz.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

Eskoriatzak ondorengo zerbitzuak ditu:

- Udal biblioteka.
- Kultur etxea.
- Haurreskolako, lehen hezkuntzako, bigarren hezkuntzako eta batxilergoko ikastetxeak.
- Euskaltegia
- Pilotalekua
- Gaztelekua
- Bake epaitegia.
- KZgunea.
- Ludoteka
- Ibarraundi museoa.
- Kiroldedia.
- Olazar jubilatutako etxea.

✓ **Genero indarkeriaren edota sexu-erasoen iraupena**

Zaila da genero indarkeriak eta sexu indarkeriak gure gizartean duten benetako eragina kalkulatzeko. Gertaera gehienak ez dira iristen poliziarengana eta epaitegietara. Faktore asko dira hori azaldu dezaketenak: beldurra, lotsa, aldaketa itzaropena, menpekotasun ekonomikoa, menpekotasun emozionala, eskubideak eta baliabideak ez ezagutzea... Oraindik ere ia ez dira salatzen tratatu txar psikologikoak, eta salaketa gehienak tratatu txarrak urteetan jasan ondoren jartzen dira.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

GIZARTE ZERBITZUETAN GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU-ERASOEN BIKTIMEI HARRERA EGITEKO JARDUERA PROTOKOLOA

✓ **Printzipio orokorrak**

- Laguntza integrala eta pertsonalizatua.
- Berdintasuna.
- Prebentzioa.
- Adingabeen interesen defentsa.
- Ahalduntzea eta normalizazioa.
- Eraginkortasuna eta bizkortasuna.
- Biktimizazio minimoa.
- Segurtasuna eta babesa.

✓ **Nori zuzenduta**

- Genero indarkeriaren biktimek guztiek izango dute bermatuta harrera, inolako bereizkeriarik egin gabe egoera zibilarengatik, sexu-joerarengatik, adinarengatik, sinismen edo ideologiarengatik, gutxiengo etniko, nazional edo linguistiko batekoa izateagatik, maila ekonomikoarengatik, dibertsitate funtzionala, psikikoa edo zentzumenezkoa izateagatik edo bestelako egoera pertsonal edo sozialarengatik.

- Era berean, beharrezko neurriak hartuko dira euren egoera pertsonalengatik eta sozialengatik laguntza integrala jasotzeko zailtasun handiagoa duten biktimek bermatuta izan dezaten beraien eskubideen erabilera, bereziki, dibertsitate funtzionala, psikikoa eta zentzumenezkoa duten emakumeek eta emakume immigranteek, edozein delarik beraien egoera administratiboa.

✓ **Genero indarkeriaren biktimei harrera egin edota arreta eskaintzerakoan izan beharreko jarrera**



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

- Komunikazio arina izatea emakumearekin, entzute aktiboa bezalako teknikak erabiliz.
 - Prozesu egokiak sortzea emakumeak hitzez adierazi edo kontatu ahal izan ditzan berak jasandako tratu txar historia, bere esperientziak eta sentimenduak, eta bere beharrak eta eskaerak.
 - Arazoari aurre egin ahal izateko biktimari bere sentimenduak adierazten, horiek bideratzen eta gertatzen ari dena ulertzen laguntzea, horrek lagunduko baitio haustura prozesua sortzen eta kanpoko laguntza eskatzeko erabakia hartzen.
 - Erabakiak hartzerakoan emakumeari laguntzeko harreman profesionala sustatzea.
 - Bere eskubideei buruz eta indarkeria zirkuluarri amaiera emateko bere esku dituen aukerei buruz informazioa ematea eta aholkatzea. Aholkatzearekin esan nahi da analisi prozesuak estimulatzea, eta egoeratik irteteko aukerak gehitzea, baina inoiz ez da izan behar profesionalaren inposizio bat.
 - Informazioa, orientazioa eta aholkularitza batuko dituen harrera bideratzea, gutxienez, arlo sozialean, psikologikoan, juridikoan eta osasunekoan.
 - Baliabide eta programa egokiak izan ezean, arlo honetako baliabide espezializatuekin harremanetan jartzea emakumea, beharrezkoa duen laguntza sozial integrala jaso ahal izan dezan.
- ✓ **Sekretu profesionala**
Sekretu profesionala gizarte langileen kode deontologikoan jasota dago, zehazki, 35. 36. eta 40. artikuluetan. Profesionalek zerbitzuaren erabiltzaileek esandako eta jakinarazitako guztiaren sekretua gorde behar dute, eta baita beren lana egiterakoan jakindakoarena ere. Hala ere, ez da sekretu profesionala urratzen ondorengo kasuetan:
- Talde-lanean lan egiten denean, betiere, esku hartze profesionalerako beharrezkoak direnak bakarrik esaten badira.
 - Beste arlo tekniko bateko edo beste diziplinetako profesionalekin izandako harremanetan eta elkarlanean, betiere, elkarlan hori esku hartze profesionalaren barruan izan bada.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

- Sekretu profesionala mantentzeak erabiltzaileari berari kalte egingo balio beraren dibertsitate fisikoa, psikikoa edo zentzumenezkoarengatik edo hirugarren baten interesak kaltetuko balira.

Azken kasu horretan, eta genero indarkeria eta sexu-erasoei dagokienez, erreferentziazko profesionalak beharrezkoa duenean Epaitegiaren edo Fiskaltzaren jakinean jartzea gertakariak, aurrez gestio horren berri eman beharko dio interesdunari -emakume biktimari-, beharrezko babes neurriak har ditzan.

✓ **Harrera espezializatua**

- Eskoriatzako Udaleko Gizarte Zerbitzuetako erreferentziazko profesionalak egingo die harrera genero indarkeriaren eta sexu-indarkeriaren biktimei.
- Era berean, profesional hori izango da prozesu guztian zehar kasuaren jarraipena egiteko ardura izango duena –biktimei harrera egiteko zerbitzuekin eta programekin koordinatuta-, betiere, helburu batekin: jasandako egoeratik errekuperatzeko prozesuan laguntza ematea emakumeari eta bere seme-alabei.
- Haurrak larritasun handiko babesgabetasun egoeran daudela iritzitakoan, eta horrek esku hartze espezializatua eskatzen badu edo adingabea bere familia ingurutik banantzea, umeei eta nerabeei babesa emateko zerbitzu espezializatu batera bideratu beharko da kasua.
- Profesionalaren lanaldian honako hauek izango dute lehentasuna:

✓ **Harrera ordutegia**

- Eskoriatzako Gizarte Zerbitzuak horrelako kasuei harrera egingo die astelehenetik ostiralera, 8:00etatik 15:00etara.
- Ordutegi horretatik kanpoko esku hartzeen ardura, eta premiazko gizarte harrera behar denean zein segurtasun arazoengatik ostaturen bat behar denean, Gipuzkoako Gizarte-Larrialdietako Foru Zerbitzuak izango du, berak baitu eguneko 24 orduan zabalik dagoen Larrialdietarako Harrera Zentroa.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

✓ **Harrera espezializatua jasotzea**

- Bere kabuz jo du Gizarte Zerbitzuetara.
- Poliziak edo osasun zentroyen batetik bidalita etorri da, horiek, gizarte zerbitzuekin batera, harrera sistema formalerako sarbideak baitira. Nagusiki, eraso fisikoek (mehatxuak eta eraso fisikoak) eragiten dute biktimek babesa eta osasun arreta eskatzea.
- Egoeraren berri zeharka jasotzea: genero indarkeriaren biktimak ez dute soil-soilik sektore formalera jotzen arreta bila, askotan, senideen, lagunen, auzokoen edota elkarteen babesa bilatzen dute.
- Genero indarkeriaren emakume biktimen seme-alaben inguruak arazoa antzematea: genero indarkeria egoerak antzemateko beste bide garrantzitsu batzuk, prebentzio aldetik, ikastetxeak eta aisialdi jardueretako taldeak dira.

✓ **Eskaeraren harrera**

- Eskaerari Eskoriatzako Gizarte Zerbitzuetako udal langileek egingo diote harrera, eta horietako langileetako bat izango da datu garrantzitsuenak jasotzeko arduraduna (I eranskineko ereduak):
 1. Identifikazio datuak.
 2. Lehenago ere harrera egindako egoera edo egoera berria.
 3. Harremanak izateko datuak eta harremanak izateko lehenetsitako ordutegia.
 4. Eskaeraren izaera.
- Harrera egiten duen Gizarte Zerbitzuetako profesionala izango da egoera ebaluatu eta harrerari eman beharreko tratamendua erabakiko duena (premiazkoa edo ohikoa).
- LEHENTASUN printzipioari jarraituz, harrera prozedura **premiazko harrera** eta **ohiko harrera** irizpideen arabera bideratuko da.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

Premiazko harrera: premiazko egoeratzat joko dira egoeraren berri izandakoan erabakiren bat berehala hartzea eta ekintzak lehenbailehen egitea eskatzen dutenak, biktimak aitortzen duelako bere segurtasuna arriskuan egon daitekeela edo mediku arreta eskatzen duen eraso jasanez duelako. Kasu bietan, eta aurrez ez bada ezer egin, harremanetan jarri beharko da segurtasun indarrekin, eta beharrezko balitz, osasun zentroarekin ere egoeraren berri emateko.

Ohiko harrera: egoera arruntzat joko dira honako hauek: ez dutenak eskatzen erabakiren bat berehala hartzea biktimak ez duelako nahi salaketarik jartzerik lehen neurri bezala, eta denbora behar duelako erabaki hori hartzeko; eraso ez delako gertaera bakana, baizik eta historia baten parte, eta biktimak asimilatu beharra duena horri aurre egiteko estrategiak berraztertuz; tratu txarrak eman zizkion edo ematen dizkion bikotekidearekin hausteko edo berarengatik banantzeko erabakiren bat hartu aurretik zerbitzu espezifikoen laguntza jarraituen bat behar duelako; edo beste egoeraren batengatik.

✓ **Lehenengo esku hartzea**

Ondorengo helburuak izan beharko dira gogoan:

- Emakumearen edota hauraren segurtasuna handitzea.
- Erabakiak hartzeko prozesuan laguntzea.
- Tratu txarrek sortutako trauma gainditzen laguntzea.

Lehen elkarrizketa honen helburua egungo egoera ulertzea eta ezagutzea da, eta baita ere indarkeriaren zikloko zein unetan dagoen identifikatzea erabakiak hartzeko laguntza eman ahal izateko.

Egoera ezagutzeko ezinbestekoa da beharrezkoa informazioa jasotzea, eta horretarako, "Gizarte-zerbitzuen eremuan [etxeko tratu txarren kasuen](#)



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

informazioa biltzeko eredua. Erakundeen arteko hitzarmenaren jarraipen batzordea” erabiltzea proposatzen da (II. eranskina).

✓ **Tratamendu estrategikoaren giltzarria**

1.- Harrera integrala

Errealitateari egokitutako harrera integral bat bermatzeko giltzarrietako bat informazioa ematea da, hain zuzen ere, indarkeria harremana hausteko edo errekupeazio prozesuan laguntzeko erabakia hartzen lagunduko duten alderdiei buruzkoa. Hainbat arloei buruzko gai garrantzitsuak:

- **JURIDIKOAK**

- SALAKETA. Zer da eta non jarri behar da?

BABES AGINDUA, zer esan nahi du horrek?

Zigor arloko kautela-neurriak:

Zibil arloko kautela-neurriak:

DOANEKO LAGUNTZA JURIDIKOA JASOTZEKO ESKUBIDEA

Gainera, doako laguntza juridikorako eskubideak ondorengo prestazioak ditu:

- Prozesuaren aurretik doaneko aholkularitza eta orientazioa.
- Iragarkiak edo ediktuak aldizkari ofizialetan doan jartzea.
- Errekurtsoak jartzeko jarri beharreko dirua ordaintzetik salbuetsita egotea.
- Perituen doaneko laguntza.

Notarioen dokumentuak doan izatea edo %80ko beherapena dokumentu horien zerga eskubidean.

- **PROZEDURA ZIBILA**

BANANKETA, zer da?

DIBORTZIOA, zer da? Dibortzio motak.



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

GURASO-AHALA, esanahia

ZAINZA ETA BABESPEA, esanahia.

- OHIKO GALDERAK

SEME-ALABAK KENDU BEHAR DIZKIT

KALE GORRIAN UTZI BEHAR NAU

NEU SALATU BEHAR NAU

ESTATUTIK BOTA BEHAR NAUTE

INORK EZ DIT SINETSI BEHAR

- SOZIALAK

PRESTAZIO EKONOMIKOAK: DIRU-SARRERAK BERMATZEKO ERRENTA ETA GIZARTERATZEKO ERRENTA AKTIBOA, EUSKO JAURLARITZAKOAK. OSTATU ERREKURTSOAK.

PROGRAMA ZEHATZAK: Laguntza psikologikoa eta juridikoa.

BESTE ERREKURTSO ETA PROGRAMA BATZUK. ELKARTEAK, AUTOLAGUNTZA TALDEAK, BIKTIMARI LAGUNTZEKO ZERBITZUA, ETXEBIZITZA ARLOKO LAGUNTZAK, LAN ARLOKO ESKUBIDEAK ETA LAGUNTZAK, ARRETA TELEFONOAK.

2.- Laguntza ematea esku hartze prozesuan

Gizarte Zerbitzuetako profesionalak, biktimei harrera egiteko dauden zerbitzuekin eta programekin koordinazioan, kasuaren jarraipena egingo du prozesu osoan, emakumeari eta hurrei laguntzeko indarkeriarik gabeko bizi berri bat hasten.

3.- Biktimei eta beraien ingurukoei informazioa eta aholkularitza ematea

Desorientazioa, mugak, biktimak indarkeria harremana haustea ez lortzeagatik sortutako frustrazioak eta gerta daitekeenarekiko beldurra eta zalantzak dira



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

biktimen ingurukoek gehien aipatzen dituztenak laguntza eske datozenean. Horregatik, egoera horiei aurre egiteko informazioa eta aholkularitza behar izaten dute. Horretarako, beharrezkoa da genero indarkeria prozesuei, jarraitu beharreko prozedurei eta eskura dituzten baliabideei buruz informatzea. Laguntza eskatu duen biktimaren ingurukoek tratamendua errazteko kontsignak honako hauek dira: errespetua eta baldintzarik gabeko laguntza, hau da, emakumearen unea errespetatzea, eta baldintzarik gabeko laguntza ematea indarkeriaren eragina txikiagotu eta harremana hausteko erabakia hartu ahal izateko.

4.- Espedientea Gizarte Zerbitzuetan. Berria edo jarraipena, eta erreferentziatzko profesionala berezita biktimarentzat eta erasotzailearentzat edo ustezko erasotzailearentzat

- Eskoriatzako Gizarte Zerbitzuetan aurretik harrerarik egin ez zaien egoerentarako.
- Eskoriatzako Gizarte Zerbitzuetan harrera egindako egoerentarako, espediente aktiboa eta bateratua tratu txar emailearekin edo ustezko emailearekin.
- Eskoriatzako Gizarte Zerbitzuetan harrera egindako baina espediente aktiborik ez duten egoerentarako.

5.- Koordinazioa

Udaleko beste zerbitzu batzuk, segurtasun indarrak (udaltzaingoa edota Ertzantza), Osasun zentroa, Epaitegia, ikastetxeak, elkarteak...

✓ Esku hartze prozesuaren amaiera

- Errekuperazio prozesu arrakastatsua. Indarkeria harremanarekin hausteko erabakia irmoa izan da, eta emakumeak aurrera egin du erabakiarekin. Horretarako, laguntza erreal sentitu du, maila materialean ez ezik, baita, eta bereziki, maila emozionalean ere: laguntza psikologikoa; laguntza bere seme-alabekin duen



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

- harremanerako; eta laguntza hasitako prozedura administratibo eta judizialeterako.
- Indarkeria harremana berriz hastea. Garrantzitsua da eta kontziente izan behar gara honetaz: emakume batentzat, jasotako harrera positiboa izan bada, gerta liteke hori etorkizunean pizgarria izatea harremana hausteko erabakia hartzeko eta horrekin aurrera egiteko.

FLUJOGRAMA

EKINTZA PUBLIKOAK

- ✓ Konpromisoak: diagnostikoa aztertu eta ebaluatu ondoren, hobekuntza proposamenak
 - Eskoriatzako Udaleko Gizarte Zerbitzuei babes ematea, beraiek baitira genero edota sexu-eraso biktimaren edozein emakume, neska edo mutikori harrera egin eta indarkeria harremanarekin hausteko hasitako prozesuan lagunduko dion erakundea, horretarako, beste erakunde batzuekin egin beharreko jarduerak koordinatuz eta biktimaren ondorengo biktimizazioa ahalik eta gehien minimizatuz.
 - Protokolo honetan jasotako delituetako baten biktimaren batek Eskoriatzako Udaleko edozein zerbitzutara jotzen duenean, jarraibide bateratu gisa Gizarte Zerbitzuetara bideratuko da.
 - Eskoriatzako Udaleko Gizarte Zerbitzuek erakundeen arteko jarduerak koordinatzea proposatuko dute Eskoriatzako emakumeek jasandako



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

- genero indarkeriari eta sexu-erasoei eta baita gure herrian gertatzen direnei ere –biktima nongoa den kontuan izan gabe- harrera egiteko.
- Eskoriatzako Udaleko politika publikoetan genero zeharkakotasuna txertatzea. Hau da, politika publikoetan emakumeek eta gizonek tratu bera jaso eta aukera bera izateko printzipioa aplikatzea, baliabide guztiak baldintza beretan eskuratzea bermatuz.
 - Adingabekoei harrera egiteko prozedura eta protokolo zehatzak existitzen direnez, Eskoriatzako Udaleko Gizarte Zerbitzuetara jotzen duten nerabe guztiei egingo zaie harrera: beraien eskaria jasoko da, informazioa eman eta baliabide egokietara bideratu, horrela, berehalako harrera bermatu ahal izateko.
 - Harrera berezia ematea dibertsitate funtzionala, psikikoa edo zentzumenezkoa duten emakumeei eta emakume immigranteei – edozein delarik beraien egoera administratiboa-, beraien egoera pertsonalarengatik edo sozialarengatik laguntza integrala jasotzeko zailtasun handiagoak izan ditzaketelako.
 - Eskoriatzako Gizarte Zerbitzuak erreferentzia bat izatea genero indarkeriaren biktimen hurbilenekoentzat, zerbitzu horretan biktima horiei tratamendu egokia ematen zaielako harremana hausteko erabakia hartzen laguntzeko.
 - Emakumeenganako indarkeria mota guztien prebentzioa sustatzea, bereziki, neskatoen eta gazteen aurkakoarena.
 - Genero indarkeriaren edota sexu-erasoen biktimekin izan beharreko harremanetarako praktika onen gida sustatzea.
 - Genero indarkeriaren edota sexu-erasoen biktimentzako baliabide espezifikoak sortzea bultzatzea.
 - Genero indarkeriaren edota sexu-erasoen emakume biktimak, lehenetsunez edota berariaz, laneratzeko udal programetan sartzea.

EBALUAZIOA ETA JARRAIPENA



GENERO INDARKERIAREN EDOTA SEXU ERASOEN BIKTIMA IZANDAKO EMAKUME ETA NESKA-MUJTIKOEI HARRERA EGITEKO ETA KOORDINATZEKO UDAL PROTOKOLOAREN AURRERAPENA.

- Protokolo honen eragina ebaluatzeko arduradunak Eskoriatzako Gizarte Zerbitzuak izango dira.
- ✓ Egutegia. Martxan jartzearen eta garapenean ebaluazioa sei hilero egitea proposatzen da:
 - Protokoloaren gabeziak edota zailtasunak baloratzea.
 - Hobekuntza proposamenak ebaluatzea.
 - Genero indarkeriari eta berdintasunari buruz Eskoriatzan garatutako jarduerak aztertzea.

BALIABIDEAK / DATUAK / HARREMANETARAKO

- ✓ Taula
 - Gizarte Zerbitzuak.
 - Gizarte Larrialdietarako Foru Zerbitzuak (Donostia).
 - 24 orduko Telefonoa-arreta zerbitzua. Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila.
 - Eskoriatzako Osasun Zentroa.
 - Debagoieneko Ospitalea (Arrasate).
 - Abokatu elkargoa
 - Guardiako epaitegia (Bergara).
 - Emakumearen Aurkako Indarkeriaren Arloko Epaitegia.
 - Biktimari Laguntzeko Zerbitzua (Epaitegia).
 - Udaltzaingoa
 - Bergarako Ertzaintza.
 - Larrialdiak.